

Οι Χριστιανοί τῆς Ἡπείρου πρέπει νὰ ἐμπιστεύωνται εἰς τὴν συμ-
βολειαν τὴν ὅποιαν ἐμπνέουν τὰ ἀληθῆ δικαιώματά των καὶ αἱ δίκαιαι
ἴησαν τῶν εἰς τὰς μεγάλας δυνάμεις τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ συγχρόνως πρέ-
πε νὰ ἐνοήσουν ὅτι οἱ εὐεργετικοὶ σκοποὶ τῆς Εὐρώπης καὶ ίδίως τῆς
Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας δὲν δύνανται νὰ καρποφορήσουν ἐν τῇ Ἡπείρῳ
ἴνοιφ διαρκῶσιν ἐν αὐτῇ αἱ ἀταξίαι καὶ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος. Ἐν δνό-
μοι λοιπὸν τῶν Ἱεροτέρων δικαιωμάτων καὶ τῶν πολυτιμοτέρων συμφε-
ρόντων συμβούλεύομεν τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Ἡπείρου νὰ ἀποκρούσουν
πᾶν ἐπαναστατικὴν ίδέαν ὡς τὴν ὀλεθριοτέραν ἐμπνευσιν, διότι μία
στασιαστικὴ ἔγερσις δὲν θέλει βεβαίως ἔχει ἄλλο ἀποτέλεσμα εἰ μὴ νὰ
ἴσται φέρει εἰς τὸν τόπον τῶν ἐπὶ τῶν προσώπων τῶν τῶν οἰκογενειῶν
τῶν καὶ τῶν περιουσιῶν τῶν, τὰ δυστυχήματα μιᾶς ἐποχῆς τῆς ὅποιας
ἢ σκληρὰ ἐνθύμησις εἰπέτι δὲν ἔξελείφθη.

Οἱ λαοὶ οἱ μέχρι τοῦδε ἥσυχοι καὶ εἰρηνικοὶ πρέπει νὰ διατηρήσουν
τὴν φρόνιμον ταύτην θέσιν, οἱ ἀνθρωποι οἵτινες ἐκ τῶν περιστάσεων
παρεσύρθησαν πρέπει νὰ ἐπανέλθουν ἐντὸς τῆς τάξεως, τὰ καλὰ αἰσθή-
ματα τῶν πρώτων θέλουν ἀνταμειρθεῖ δεόντως, οἱ δεύτεροι δὲ θέλουν
λίθει ἀπεριόριστον ἀμνηστείαν ἀμα φανερώσουν εἰλικρινῶς τὴν μετά-
νοιάν των καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς ζημίας τὰς ἐπ' ἐσχάτου συμβάσας
ἢ ἐμπρησμοὺς οἰκημάτων τὰς ἀρπαγὰς τῶν γεννημάτων τὰς ὅποιας
ἴηργησαν εἰς τὰ χωρία συμμορίαι ξένων ἀνθρώπων ἐπὶ τῷ φανερῷ
παιοπῷ νὰ ἐνοχοποιήσουν τοὺς κατοίκους οἱ χωρικοὶ δὲν θέλουν ἐνοχληθῆ-
θεῖ οὐδενὸς διότι εἶναι φανερὸν εἰς ἔλλειψιν δυνάμεως τῆς Κυβερνήσεως
λοκοὶ χωρικοὶ δὲν ἔδύναντο νὰ ἀντισταθῶσιν εἰς τὰς δλεθρίας θελήσεις
τῶν συμμοριῶν αὐτῶν δύνανται ἐπὶ τέλους οἱ Χριστιανοὶ πεπεισμένοι
ἢ τὰ φιλάνθρωπα αἰσθήματα ἀτινα χαρακτηρίζουν τὸν Σουλτάνον ἀπα-
γορεύουν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους του καὶ εἰς τὰς τοπικὰς ἀρχὰς πᾶσαν
ἴδειαν ἐκδικήσεως.

Προτρέπομεν λοιπὸν τοὺς εἰρηνικοὺς καὶ τιμίους ἀνθρώπους νὰ διατη-
ρῶνται ἐντὸς τῆς τάξεως ὡς καὶ μέχρι σήμερον ἐπίσης προτρέπομεν τοὺς
ἴηρεαζομένους ἐκ τῶν περιστάσεων καὶ κατὰ συνέπειαν συνενοηθέντας
ἢ τοὺς ξένους ταραξίας νὰ χωρισθοῦν ἀνειδολῆς καιροῦ ἀπ' αὐτῶν,
ὅτε ἡ δραστηρία καταδίωξις ἥτις ἐντὸς δλίγου θέλει ἐκτελεσθῆ κατ' ἐκεί-
νων, νὰ μὴ ἐπιπέσῃ εἰ μὴ ἐπὶ τῶν ἀληθῶς ἐνόχων, εἰς οἵανδήποτε ἥθε-
λον ἐπιστρέψῃ ἐκ τῆς ἀξιοθρηνήτου ταύτης πλάνης καὶ ὑποταχθῆ εἰλι-
κρινῶς καὶ ταχέως, τὸ ἐγγυῶνται οἱ ὑποφαινόμενοι τὴν προστασίαν καὶ
συγχρόντιν τὴν ὅποιαν ὑπόσχονται αἱ ἐπιτόπιαι ἀρχαὶ καὶ τῆς ὅποιας
θέλουν χαίρει ἐντελῶς ὅσοι ἐμπιστευθοῦν εἰς τὰς συμβουλὰς ταύτας, ἔκει-
τοι δῆμος οἵτινες θέλουν συλληφθῆ μὲ τὰ δπλα εἰς τὰς χεῖρας παρὰ τῶν

δυνάμεων αῖτινες εἰσὶν ἔτοιμοι νὰ προβῶσιν κατὰ τῶν τυχοδιωκτῶν στασιαστῶν ἃς γνωρίζουν ἀπὸ τοῦδε ὅτι θέλουν τιμωρηθῆ μὲ δῆλην αὐστηρότητα τὴν δοίαν ὑπαγορεύει τὴν προστασία τῆς νομίμου τῷ.

"Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 24 Μαρτίου 1854.

"Ο Πρόξενος τῆς Γαλλίας

B. BEPTREN

"Ο Αντιπρόξενος Βρετανίας

Θ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ad No. 251. Janina den 1. April 1854.

Traduction.

A tous les chrétiens de la Province de Janina.

Désordres d'un triste caractère se sont montrés dans l'Epire, Société factieuse ayant sa résidence dans un pays limitrophe, a profité de l'échec moment des esprits pour faire invasion sur le territoire Ottomane et arboré l'étandard de la révolution. Nous soussignés, apprenant que ces factieux entraîner dans leur mouvement des bandits, les crédules habitants de parties, repandent parmi les autres bavardages, qu'ils sont protégés par compassion de la France et de l'Angleterre, nous jugeons de notre devoir de démentir officiellement cette voix dont le probable résultat serait directement opposé aux vrais souhaits de nos Gouvernements.

Les chrétiens doivent certainement croire, que la France et l'Angleterre protégeant les droits souverains de leur allié du Sultan, n'ont jamais cessé, ni cesseront de protéger en même-temps les justes souhaits et les légitimes intérêts des chrétiens qui demeurent sous la souveraineté de la S. Porte et cette vérité, que nous soussignés, saisissant cette occasion, déclareront de nouveau doit être regardée par les chrétiens de l'Epire, comme promesse et caution d'un avenir meilleur du passé.

Mais quel homme pensant juste, peut jamais supposer, que des Gouvernements veillants pour leur honneur et leur crédit, comme les Gouvernements de la France et de l'Angleterre, sauraient supporter que les sacrés traités qu'elles avaient souscrits et qui promettent l'intégrité de l'Empire Ottomane fussent attaquées sous leurs yeux.

Chacun donc doit bien entendre que la conquête, qu'on interdit aujourd'hui de la part de toute l'Europe à un Empire puissant comme la Russie, ne serait pas permise; ni à un autre Empire, ni à une masse d'hommes quelle soit leur nationalité.

Nous ne jugeons pas nécessaire d'observer, que les Puissances chrétiennes ne se daigneront pas, dans toute circonstance et pour toute raison, de pousser et exposer à la première d'une lutte sanguineuse, parmi nations et religions opposées, un peuple faible, misérable et désarmé, comme le peuple chrétien de l'Epire.

La France et l'Angleterre jouissent grâce à Dieu, une grande influence sur tout le monde, elles se trouvent pourvues d'un grand nombre de vaisseaux et d'armées, ei n'ont pas besoin d'appeler à leurs secours le désordre, l'intrigue, et la ruine.

Les flottes et les armées de la France et de l'Angleterre, se présenteront s'il faut sur les côtes et sur le territoire de l'Epire, mais qu'il soit connu

'Αριθ. 97.

Ιωάννινα τῷ 3ῃ Φεβρουαρίου 1854.

Πρὸς τὸ Σεβαστὸν Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν.

Βιέννην

Αἱ φιλελληνικαὶ μηχανορραφίαι εἰς τὰ Ἡπειρωτικὰ διαμερίσματα τῶν συνδρων, αἱ ὅποιαι ἡδη ἀπὸ ἐτῶν συσκοτίζουν τὰς φιλικὰς σχέσεις τῶν

qu'elles ne viendront pas que pour protéger l'ordre, et la souveraineté du Sultan. Les chrétiens de l'Epire doivent se confier à la compassion, que leurs droits légitimes et leurs justes souhaits inspirent aux grandes puissances de l'Europe, mais en même temps doivent entendre que les intentions bienveillantes de l'Europe et particulièrement de la France et de l'Angleterre ne peuvent pas fructifier dans l'Epire, tant que les désordres et la guerre civile y subsistent. Au nom donc des plus sacrés droits et des plus précieux intérêts, nous conseillons les chrétiens de l'Epire d'éloigner toute idée révolutionnaire, comme la plus pernicieuse inspiration, parce que une révolution ne peut avoir un autre résultat que de ramener dans leur pays, dans leurs familles et dans leurs substances, les malheurs d'une époque dont la cruelle mémoire n'est pas encore efficace.

Les peuples qui sont jusqu'aujourd'hui tranquilles et pacifiques, doivent conserver leur prudente position; les hommes qui par les circonstances ont été emportés doivent revenir à l'ordre, les bons sentiments des premiers seraient récompensés, les seconds acquireront une amnistie absolue, dès qu'ils déclarent avec sincérité leur repentir; quant à ce qui concerne les dommages qui eurent récemment lieu, comme incendies de maisons, et pillages de grains, commises dans les villages par de bandes des hommes étrangers, avec l'unique intention de compromettre les habitants du pays, les paysans ne seront par personne incommodés, parce que certainement faute d'une puissance du Gouvernement paysans désarmés ne pouvaient résister aux pernicieuses volontés de ces bandes, à la fin les chrétiens doivent être persuadés, que les bienveillants sentiments du Sultan défendent à ses représentants et aux Autorités locales toute idée de vengeance.

Nous exhortons donc les pacifiques et honnêtes hommes d'être obéissants comme aujourd'hui, et ceux qui se laissent influencés par les circonstances et sont d'intelligence avec les étrangers factieux doivent le plus-tôt les abandonner, afin que l'énergique persécution qui serait déjà exécutée contre eux ne tombe que sur les têtes des vrais coupables. A tous ceux qui reviendront de cette déplorable erreur et se soumettront avec sincérité et disposition, les soussignés leurs cautionnent la protection et la permission que les Autorités locales promettent. Mais ceux qui persistant à leurs coupables et frivoles desseins, seraient surpris avec les armes aux mains, par les puissances qui vont marcher contre les aventuriers et seditieux, seraient punis avec toute la sévérité, que la protection de l'ordre légitime commande.

Janina le 24/12 Mars 1854.

Le Consul de la France.

m/p. B. BERTRAND

(B. S.)

Le Vice Consul de la G. Bretaine

T. DAMASCHINOS

(B. S.)

δύο γειτονικῶν κρατῶν, προσέλαθον ἐσχάτως ἔνα σοβαρὸν χαρακτῆρα δομένου ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Ῥαδοβιτζίου οἱ πλησίον τῶν Ἡπειρωτῶν συνόρων εὐρισκόμενοι διατελοῦσιν ἀπό τινων μηνῶν ἐν ἐπιστρατεύσει ἀντιτάσσουν εἰς τὰς ἐπισήμους Τουρκικὰς ἀρχὰς ἔκδηλον ἀντίδρασιν.

Συνεπείᾳ τούτου ὁ ἐν Ἡπείρῳ διατρίβων Δερβέναγας Σουλεϊμᾶν μὲ Φράσσαρης ἀπελειράθη τοὺς εἰς Ῥαδοβιτζίον καταφυγόντας ὑπὸ τὸν Σκαλτσογιάννην νὰ ὑποτάξῃ, ἀλλ᾽ οἱ Σκαλτσογιανναῖοι πληροφορηθέντες τοῦ ἀντεπεξῆλθον κατὰ τῶν Τουρκικῶν δυνάμεων μὲ τὸ σῶμά των.

Κατόπιν τῶν ἐν Ἀσίᾳ καὶ παρὰ τὸν Δούναβιν πολεμικῶν γεγονότων καὶ τὴν συνεπείᾳ τούτων προκληθεῖσαν πολιτικὴν κίνησιν, δὲν ἀπομένει καμμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ φιλελληνικὴ ἐταιρεία ἐπιδιώκει νὰ ἀπλάβῃ τὸν ἄγωνα ἐν Ἡπείρῳ. Μετὰ ταύτης δὲ συνεργάζονται πολεμικῶν ἀνδρες τοῦ Σουλίου καὶ τῆς Χιμάρρας ἔξοπλίζοντες κρυφὰ Ἐλληνας ἢ τάρτας ἐπὶ Ἡπειρωτικοῦ ἐδάφους.

Κατὰ τὰς τελευταίας ἐκ τῶν συνόρων καταφθανούσας πληροφορίας οἱ Σκαλτσογιανναῖοι ἐπέτυχον τὴν ἔνωσιν μὲ περισσότερα ἀνταρτικὰ σόματα καὶ μὲ τὴν ἐνίσχυσιν αὐτὴν ἐπικουρηθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοὺς ἐπαναστατημένους κατούκους τοῦ Ῥαδοβιτσίου, τὴν κατ' αὐτῶν δὲ ἀντιταχθεῖσαν δύναμιν ἐξ 800 ἀνδρῶν τοῦ Σουλεϊμάνβει ἀπέκρουσαν ἐπιτυχῶς παρὰ τὰς θέσεις Σκουληκαργιά,¹⁾ καὶ Θεοτοκιό²⁾ καὶ Δημαριό³⁾, καὶ ἡγάγοσαν τοῦτον νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν Ἀρταν ἀφοῦ ὑπέστη πολλὰς ἀπολείας εἰς νεκροὺς καὶ τραυματίας.

Ἡ ἀνέλπιστος ὑποχώρησις τοῦ Σουλεϊμᾶν πρὸς τὴν Ἀρταν προῦξενησε εἰς τὸν ἐκεῖ πληθυσμὸν πανικόν, δεδομένου ὅτι ἡ εἴσοδος τῶν ἀπόκτων στιφῶν εἰς τὴν πόλιν ἐθεωρήθη βεβαία καθ' ὅσον μετ' ἐπιτάσεως ἐκυκλοφόρησεν παραλλήλως καὶ ἡ φήμη ὅτι εἰς τὰ σύνορα τὰ ἡπειρωτικά, σῶμα ἀνταρτικὸν ἐξ 400 ἀνδρῶν ἦτο ἔτοιμον νὰ ἀποκλείσῃ τοὺς ἐπαναστάτας τοῦ Ῥαδοβιτζίου.

Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ σοβαρὰν καὶ συστηματικὴν σύρραξιν μετὰ τῶν ἀπόκτων στιφῶν ὁ ἐνταῦθα στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς διοικητὴς Σαλῆ-πασᾶς διέταξε τὴν μετακίνησιν πρὸς τὴν Ἀρταν 400 ἀνδρῶν τῆς φρουρᾶς Ἰωαννίνων μετὰ 4 πολυβόλων.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πολλοὶ πρόκριτοι Ἰωαννίται ως καὶ Τοῦρκοι σημαίνοντες παρέδωκαν διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν πολυβόλων, πολεμο-

¹⁾ Σκουληκαργιά=χωρίον ἀπέχον ἐξ Ἀρτης 9—10 ὥρας.

²⁾ Θεοτοκιό=Μονὴ μία ώρα μακρὰν τῆς Ἀρτης παρὰ τὸ χωρίον Πέτα.

³⁾ Δημαριό=χωρίον ἔξαντρον ἀπέχον τῆς Ἀρτης.

φοδίων και τροφίμων τους ἀπαραίτητους ἵππους χωρὶς ἀποζημίωσιν χρηματικὴν ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου.

Πόσον δὲ σκόπιμος ἐκρίθη ὑπὸ τὴν παροῦσαν τῶν ἐν Ἡπείρῳ πραγμάτων κατάστασιν μία τοιαύτη στρατιωτικὴ ἐπίδειξις καταδεικνύεται καὶ ἡ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ραδοβιτζίου εἰς ἥν μετέχουν καὶ σῶμα Σουλιωτῶν φαίνεται ἴχανη νὰ ἔξαπλώσῃ τὰς ἐπαναστατικὰς διαθέσεις καὶ μεταξὺ μεγαλυτέρων τμημάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ἐν Ἡπείρῳ.

Μεταξὺ τοῦ ἐνταῦθα τουρκικοῦ πληθυσμοῦ κυκλοφορεῖ μετὰ τὰ γεγονότα τοῦ Ραδοβιτζίου ἡ διάδοσις ὅτι καὶ εἰς Παραμυθιάν ἐπίσης ἔξεργαγη ἐπανάστασις καὶ ὅτι ἡ θέσις τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου δλων τῶν μερῶν εἶναι δυσχερής.

"Υπὸ μίαν τοιαύτην κρίσιμον κατάστασιν εἶναι λυπηρὸν μόνον, ὅτι διαλῆ-πασάς, δστις διὰ τῆς ἀνθρωπιστικῆς του ἐπιδράσεως εἶχε κατορθώσει μέχρι τοῦδε νὰ ἐπιφέρῃ τὴν γαλήνην μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου ενδισκεται ἦδη λόγῳ βαρείας νόσου εἰς ἀδυναμίαν ὥστε νὰ μὴν δύναται νὰ παράσχῃ τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας του.

FERDINAND HAAS

'Ἄριθ. 130.

'Ιωάννινα τῇ 12ῃ Φεβρουαρίου 1854.

Πρὸς τὸ Σεβαστὸν Ὅπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν.

Βιέννην

Ἐν συναφείᾳ πρὸς τὴν εὐσεβάστως ὑποβληθεῖσαν ἀναφορὰν ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3 τρέχοντος καὶ ὑπὸ ἀριθ. 97, παρακαλῶ ἐπίσης τὸ Σ/τὸν Ὅπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ μεταδώσω περισσοτέρας πληροφορίας περὶ τῶν ἐν Ραδοβιτζίῳ συμβίντων.

Ἐὰν ἡ πηγὴ εἶναι ἀσφαλής, τὸ εἰς Ραδοβίτσαν ὑπὸ τὸν Σουλεϊμάν δρῶν σῶμα, ἀφοῦ συνεπλάκη μὲ τοὺς ἐπαναστάτας εἰς τὴν Θέσιν Σκουλιαργιὰ καὶ Θεοτοκιό, ὑπέστη τὴν 23ην μίαν τρομερὰν ἥτταν πλησίον τοῦ Δημαριό.

Ἡ τελευταία θέσις ὅπου καταυλίζεται τὸ Τουρκικὸν σῶμα κατελήφθη κατόπιν πολυώρου μάγης καθ' ἥν πολλοὶ τραυματίαι καὶ πλεῖστοι αἷμαλωτοι, περὶ τοὺς 45 δὲ νεκρούς.

Μετὰ τὴν μάχην ταύτην τὸ Τουρκικὸν σῶμα ὀπισθοχώρητα ἐσπεύσμένως πρὸς τὴν Ἀρταν, ἐνῷ οἱ ἐπαναστάται ἐπωφεληθέντες τῆς νίκης

των ἔνισχύθησαν ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τρόπον ὥστε δὲν κατέχουν ἡδη ἀλλή τὴν περιοχὴν τοῦ Ραδοβιτζίου, ἀλλὰ προυχώρησαν ἀσφαλῶς καὶ πρὸ τὸ Πέτα διὰ νὰ εἰσβάλουν ἐκεῖθεν εἰς τὴν "Αρταν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπαναστατῶν ὅστις κατ' ἀρχὰς συνεποσοῦτο εἰς 300, ἀνέρχεται ἡδη εἰς 2000 ἄνδρας, μεταξὺ δὲ τούτων συγκαταλέγονται πολλοὶ φιλέλληνες ὅλοντεν φένανόμενοι καὶ μάλιστα τελευταίως ὅπότε προσεκολλήθη εἰς τὰς τάξεις τὸ ἐπαναστατῶν σῶμα ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Σπυρίδωνος Καραϊσκάκη.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀφ' ἡς ἐποχῆς ἔξερράγη ἡ ἐπανάστασις ἐν Ρεδοβιτζίῳ ἔχαρακτηρίσθη ὡς ἔνας κλεφτοπόλεμος, εἰσῆλθεν ὅμως καὶ αὖτις μίαν νέαν φάσιν ἀφ' ἡς ἐτέθησαν ἐπὶ κεφαλῆς ταύτης ὁ Σπυρίδης Καραϊσκάκης καὶ ὁ Δημήτριος Γρίβας, οἵτινες ὡς σύμβολον τοῦ ἀγάπητων ἀνεπέτασαν μίαν σημαίαν φέρουσαν ἐπὶ γαλανοῦ φόντου, μὲ λευκὴ σταυρόν, τὸ ἔμβλημα «Ἐ λε υ θε ρί α ἡ θάνατος!»

"Εφ" ὅσον δὲ ἡ δργανωθεῖσα κίνησις προσέλαβε φιλέλληνικὸν χαρακτῆρα δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλῃ τις καὶ διὰ τὴν τελικήν της ἔκβασιν δομένου ὅτι λαμβάνει χώραν τμηματικῶς ἡ ἔξέγερσις τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ἐν "Ηπείρῳ πρὸς ἀπελευθέρωδοιν ἐκ τῆς Τουρκικῆς κυριαρχίας.

Περισσοτέρας νύξεις πρὸς τοῦτο παρέχει μία προκήρυξις¹ τὴν ὥποιαν ὁ ιερεὺς τοῦ ἐπαναστατικοῦ σώματος Νικόλαος Ασπρογέραξ Οίκονόμης ἀπηγόρυθυνε μὲ ήμερομηνίαν 24 τρέχοντος ἐκ τοῦ στρατοπέδου "Αρτης πρὸ τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ ἐπισκόπου "Αρτης.

Ἐπειδὴ δὲ περιέπεσεν εἰς χεῖράς μου ἐν ἀντίγραφον τῆς ἐν λόγῳ προκηρύξεως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω ὅπως μοι ἐπιτραπῇ τὸ ὑποβάλω ταύτην εἰς τὸ Σ/τὸν "Υπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν μετὰ βαθτάτου σεβασμοῦ.

Κατὰ τὰς τελευταίας συγκεντρωθείπας πληροφορίας, ἡ ἐπανάστασις καρδίζει δόλοντεν ἔδαφος. Ἐκτὸς τῶν ἐν Πέτα ἐστρατοπεδευμένων ἐπαναστατῶν ἔτερον σῶμα ἀποτελούμενον ἐξ 600—800 πελλικαριῶν (Palikare) διασχίζει τὰς περιοχὰς Τζουμέρκων καὶ Μαλακασίου πρὸς διοργάνωση τῆς ἐπαναστάσεως καὶ εἰς τὰς περιοχὰς ἐκείνας καὶ ταντοχρόνως πρὸς πρεμπόδισιν τῆς ἐπικοινωνίας μὲ τὸ Μέτσοβον τῆς "Πλαίρου καὶ μὲ τὴν Θεσσαλίαν καὶ Μακεδονίαν.

Ἡ συγκοινωνία μεταξὺ "Αρτης καὶ Πρεβέζης ἀπό τιναν ήμερῶν διακόπη καὶ καίτοι μόνον μεμονωμέναι πληροφερίαι ἐκεῖθεν μεταδίδονται ἐν τούτοις φαίνεται ὃς βέβαιον ὅτι ἡ "Αρτα ενδίσκεται εἰς ιορίσιμον κατάστασιν, διότι οἱ ἐπαναστάται ὑπὸ τὸν Καραϊσκάκην καὶ τὸν Γρίβαν δι-

¹) Τοῦτη ταύτην ἐν σελ. 75.

ρημένοι εἰς δύο τμήματα περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν καὶ ἀναμένεται ἀπὸ δρας εἰς δραν ἡ ἐπίθεσις. Ἐὰν δὲ ἡ Ἀρτα καταληφθῇ ὑπὸ τῶν Ἐπαναστατῶν, ἐλάχισται ἐλπίδες ὑπολείπονται καὶ διὰ τὰ Ἰωάννινα, διότι οἱ κάτοικοι τοῦ Μαργαριτίου, Παραμυθιᾶς, Σουλίου καὶ Χιμάρρας, οἵ δποῖοι ζήσονται εἰς στενὴν ἐπαρχὴν μετὰ τῶν ἐπαναστατῶν, θὰ ἡδύναντο νὰ διαφωτισθοῦν ἐπαρχῶς διὰ τὴν φιλελληνικὴν κίνησιν. Ἐκυκλοφόρησε μάλιστα ἡ φήμη ὅτι καὶ εἰς τὴν Παραμυθιὰν καὶ εἰς τὸ Σοῦλι τελευταίως Ἑρράγη ἐπανάστασις. Ἡ διάδοσις αὐτὴ εὔρεν κάποιαν ἐπιβεβαίωσιν, ἀφ' ὃν οἱ κάτοικοι τοῦ Σουλίου ἔξηγέρθησαν κατὰ τοῦ Ἰβραΐμ Ἀγᾶ Ντίνο ἐκ Παραμυθιᾶς διὰ τὰς αἰσχροκερδεῖς καὶ κερδοσκοπικάς του τάσεις μὲ τὸ ζήτημα τῶν σιτηρῶν καὶ δημητριακῶν καρπῶν (δεκάτης) εἰς τρόπον ὃστε παρέστη ἀνάγκη τῆς φιλικῆς ἐπεμβάσεως τοῦ εἰς τὴν περιοχὴν ἔκεινην Τούρκου προκρίτου Σουλεϊμάν τοῦ πρὸς καθησύχασιν τοῦ πληθυσμοῦ.

Συνεπείᾳ τῶν ἐξ Ἀρτης εἰδήσεων ἐπικρατεῖ μεταξὺ τοῦ ἐνταῦθα πληθυσμοῦ μία κατήφεια ἥτις ἐπιτείνεται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι εἰς τοιστὰς δυσκόλους περιστάσεις ὁ διοικητὴς Σαλῆ-πασσᾶς ἔνεκα ἀσθενείας εὑρίσκεται εἰς ἀδυναμίαν νὰ ἀσκήσῃ τὰ διοικητικά του καθήκοντα καὶ ὁ γενικὸς γραμματεὺς του ὅστις προσωρινῶς τὸν ἀναπληροῦ δὲν ἔχει τὴν δύναμιν καὶ τὰ προσόντα οὕτε νὰ ἀσκήσῃ ἐπίδρασίν τινα, πολὺ δὲ περισσότερον νὰ λάβῃ τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα.

Καλεῖ καθ' ἕκαστην εἰς ἐκτάκτους συνεδριάσεις τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου, ἀλλὰ ἐνῷ λαμβάνονται ἀποφάσεις οὐδεὶς σκέπτεται διὰ τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως καὶ πραγματοποιήσεως τούτων.

Ἡ ἐνταῦθα φρουρὰ τῆς πόλεως ἀποτελεῖται τελευταίως ἀπὸ 500 ἀνδρας καὶ ἕκαστος ἀναγνωρίζει ὅτι ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας εἶναι ποθητὴ μία ἐνίσχυσις τῆς φρουρᾶς, ὡς ἐκ τούτου δὲ ἐζητήθη πρὸ διάγου διοικού ἐκ Βερατίου ἑτέρων 1000 ἀνδρῶν.

"Οπως δὲ εἰς τὰ Ἰωάννινα οὗτοι καὶ εἰς τὰς ἐπὶ μέρους ἐπαρχίας ἐπικρατεῖ τελεία ἀμηχανία.

Ἡ θέσις τοῦ Πασαλικίου (Paschliks) εἶναι κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον προβληματικὴ καθ' ὃσον εἰς τὰ βόρεια διαμερίσματα ἀκόμη καὶ μεταξὺ τοῦ Τουρκικοῦ πληθυσμοῦ συνεπείᾳ μεγάλης ἐνδείας κυριαρχεῖ μία γενικὴ δυσφορία, ίδιως δὲ κατὰ τὰς ἐξ Αὐλῶνος πληροφορίας συνεπείᾳ τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν σιτηρῶν.

Τὴν 7 τρέχοντος τὸ Ἀγγλικὸν πολεμικὸν «Schir Water» ἡγκυροβόλησεν εἰς Πρέβεζαν ἵνα παραμείνῃ ἔκει ἐν ἀναμονῇ.

'Αριθ. 179.

Ιωάννινα την 2η Μαρτίου 1884.

Πρός τὸ Σεβαστὸν Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν.

Βιέννη

Ἡ ἐν Ἡπείρῳ ἐπανάστασις περὶ ἡς εἶχον τὴν τιμὴν εὺσεβάστις ἢ ἀναφέρω εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 130 ἀποφοράν μου, προσλαμβάνει μετὰ τὰ μεσολαβήσαντα ἀποτελέσματα ἐν τῷ ρακτῆρα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἡτον γενικῆς ἔξεγέρσεως τοῦ Ἡπειρωτικοῦ Ἐλληνικοῦ πληθυσμοῦ ἔναντι τῆς δύθωμανικῆς κυριαρχίας.

Κατὰ τὰς μέχρι τοῦδε συγκεντρωθείσας πληροφορίας, οἱ ἐπαναστατικοὶ προήλασαν ἀπὸ τοῦ Πέτρα μέχρι τῶν προθύρων τῆς Ἀρτης καταβόντες παραλήλως καὶ τὰ παρακείμενα χωρία, ἐπικειμένου οὗτω μετάποντας ἡμέρας τοῦ στενοῦ ἀποκλεισμοῦ τῆς πόλεως. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ τον ἐνιοχύθισαν διὰ δυνάμεων τόσον ἐξ Ἑλλάδος δύσον καὶ ἐκ τῶν παρακειμένων Ἡπειρωτικῶν διαμερισμάτων, ἀνελθούσης οὗτω τῆς συνοίκησης δυνάμεώς των εἰς 4 χιλιάδας ἄνδρας. Ἐν τῷ μεταξὺ αἱ τουρκικοὶ στρατιωτικαὶ δυνάμεις ἔλαβον τὰ ἀναγκαιοῦντα στρατιωτικὰ μέτρα, ἐφεδίαταν δῆλον ὅτι τὸ φρούριον μὲ τρόφιμα οὗτως ὥστε νὰ ἐπαρκέσσῃ διὰ περισσότερον χρονικὸν διάστημα, καὶ κατασκεύασσον εἰς διάφορα μέρη τῆς πόλεως προχώματα. Κατέλαβον τὴν Ἐλληνικὴν Μητρόπολιν καὶ την παρὰ τὴν γέφυραν τῆς Ἀρτης Μοναστήριον τῆς «Παρηγορίτισσας». Ήτο τῇ προόψει δὲ ἐπικειμένου κινδύνου αἱ πλούσιαι Ἐλληνικαὶ οἰκογένειαι ἐγκατέλειψαν τὴν Ἀρτην, ἀφοῦ παρέδωσαν τὰ τιμαλφῆ των εἰς τὸ ἐκ Ἐλληνικὸν Προξενεῖον καὶ ἀπεχώρησαν πρὸς τὴν Πρέβεζαν. Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Ἐλληνικῶν οἰκογενειῶν ἐπακολούθησε λεηλασία ἐκ μερούς τῶν ἀτάκτων Ἀλβανικῶν στιφῶν ἀτινα συμπεριεφέρθησαν, δυστχῶς, ἀσπλάχνως πρὸς τὸ Ἐλληνικὸν στοιχεῖον πρὸς ἵκανοποίησιν τῶν ἀπακτικῶν των διαθέσεων εἰς τρόπον ὥστε ἔλαβε χώραν παραβίασις τέ ἐγκαταλειφθεισῶν οἰκιῶν καὶ λεηλασία παντὸς δπερ ἀνευρέθη εἰς ταύτην Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας τὰ διαρπασθέντα ἀντικείμενα περιεφέροντο εἰς την δημοσίους δόδοὺς τῆς Ἀρτης πωλούμενα ἀντὶ εὐτελεστάτης τιμῆς εἰς δινούς ἐμπόρους τῆς ἀγορᾶς.

Τὴν 12ην παρελθόντος μηνὸς ἐπεχείρησαν οἱ ἐπαναστάται διὰ μετρομερᾶς ἐφόδου νὰ γίνουν κύριοι τῆς πόλεως ἀντιταχθείσης ὅμως σὲ ναρᾶς ἀντιστάσεως ὑπὸ τῆς φρουρᾶς ἐγκατέλιπον περὶ τὴν πρωίαν της 12ης τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐκ νέου τὴν πόλιν. Μετὰ τὰς ἀποτυχούσας ταύτης ἀποκείρας τὸ πλεῖστον τῶν ἐπαναστατῶν ἐπανέκαμψεν πρὸς τὸ Πέτρα πραμείναντος ἐνὸς μικροῦ τμήματος εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀρτης, ἀφ' ἧς

μὴ ίνα ἐπισκοπῆ τὴν ἐν τῇ πόλει κίνησιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅπως παραπλήν πᾶσαν ἔξωτερικὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ ταύτης.

Εὐθὺς ως ἀνηγγέλθη ἡ περίσφιγξις τῆς "Αρτης ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν Λαυρασίσθη ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα διοικητικῶν Ἀρχῶν ἡ ἀποστολὴ εἰς Παραμυθίαν τοῦ Τούρκου προκρίτου Χαϊρεντὶν μπέη μὲ σκοπὸν τὴν ἐπιστράτευσιν σώματος ἐκ Τσάμηδων Ἀλβανῶν πρὸς ἐνισχυτικὴν ἀποστολὴν ἃς τὴν "Αρταν. Δεδομένου δημώς ὅτι ἡ ἐνταῦθα Διοικητικὴ ἀρχὴ εἶχεν ἔκαντεις ἐν τῷ μεταξὺ ὅλῃ τῷ χρηματικῷ ἀποθέματα, ὁ Χαϊρεντὶν μπέης μετὰ δυσκολίας κατώρθωσε νὰ ἔξενρη μόνον περὶ τοὺς χιλίους (1000) ἄνδρας μὲ τὴν ἀπατηλὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ ἡμείβοντο οὗτοι δι' ἐπαρκῶν πρηματικῶν μέσων. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐκυκλοφόρησεν ἐνταῦθα ἡ φήμη, ὅτι ὁ γνωστὸς ἀρχιστοάτηγος Θεόδωρος Γρίβας, ὅστις διέμεινε τελευταίως μετὰ τοῦ φύλου τοῦ ὁπλαρχηγοῦ Ζέρβα εἰς Βόνιτσαν, διέβη μὲ ίσχυρὸν θῶμα τὰ Ἑλληνικὰ σύνορα καὶ ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν ὅλων τῶν ἐπαναστατικῶν τμημάτων.

Ἡ εἰδησις αὐτὴ προσέλαβεν ἐνταῦθα περισσοτέραν πίστιν, δεδομένου ὅτι οἱ ἐπαναστάται κατέλαβον τὴν μεταξὺ Ἰωαννίνων καὶ "Αρτης στενὴν διόδον τῶν Πέντε Πηγαδιῶν καὶ ὅτι μὲ τὰ ἐπὶ μέρους τμῆματα δὲν προήλασαν ἀπλῶς μόνον πρὸς τὴν Λάκκαν καὶ τὸ Σοῦλι, ἀλλὰ κατέλαβον καὶ τὰς πλησίον τῶν Ἰωαννίνων στρατηγικὰς θέσεις Τσερκοβίτσης καὶ Κουρέντων. Ἡ ἀνέλπιστος εἴσοδος τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὰ πέριξ τῶν Ἰωαννίνων προεκάλεσεν εἰς τὴν πόλιν μίαν συγκινητικὴν ἀνησυχίαν δεδομένου ὅτι καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ Σουλίου καὶ τῆς Λάκκας ἐπὶ τῇ ἀφίξει τοῦ πατριώτου αὐτῶν Ν. Ζέρβα εἰς τὸ Σοῦλι συγκατελέχθησαν ὑπὸ τὴν οημαίαν τῶν ἐπαναστατῶν. Ἐναντι τῶν σπουδαίων τούτων ἀποτελεσμάτων ἡ ἐνταῦθα τοπικὴ ἀρχή, ἥτις εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς πολὺ δλίγην σημασίαν ἀπέδωκε εἰς τὴν ἐπανάστασιν, ἥρχισε ἥδη νὰ ὑπολογίζῃ σοβαρῶς ἐπὶ τῆς καταστάσεως ἐν τῷ μεταξὺ κατέφθασεν μετά τινας ἡμέρας ἡ ἐκ Βερατίου ἀναμενομένη πολυνομοτάρχία, καθὼς ἐπίσης ἐλήφθη εἰδησις ἐκ μέρους τοῦ Χαϊρεντὶν μπέη, ὅτι τμῆμα τοῦ ὑπ' αὐτὸν σώματος ἔφθασεν εἰς τὴν "Αρταν μέσον Λούρου καὶ Καντζᾶ. Μόλις δὲ τὴν 23ην τοῦ παρελθόντος μηνὸς ἀφυπνίσθη ἐνταῦθα ἡ τοπικὴ διοίκησις, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἐνταῦθα "Ἑλλην Πρόξενος κατόπιν τῶν διὰ τοῦ τελευταίου ταχυδρομείου διαβιβασθεισῶν ὁδηγιῶν τῆς Κυβερνήσεώς του, ἐγνώρισεν εἰς τὸν ὃς προσωρινὸν ἀντικαταστάτην τοῦ ἀσθενοῦντος Γενικοῦ Διοικητοῦ ὅτι οἱ Γρίβας καὶ Ζέρβας ἀνενόχλητοι ἔγκαιτέλειψαν τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος διὰ νὰ ἐνωθοῦν μὲ τοὺς "Ηπειρώτας ἐπαναστάτας.

Ἡδη δὲ ἡ "Ἑλληνικὴ Βασιλικὴ Κυβέρνησις διὰ νὰ διατηρήσῃ τὰς φιλικὰς σχέσεις ἀπεκήρυξε ἀπλῶς τοὺς δύο φυγάδας. Καίτοι δὲ ἥδη αἱ

άρχαι πρὸς καταστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως ἔλαβον δραστήρια μέτρα, ἵνα τούτοις δὲν κατωρθώθῃ ὁ ἐπαρχῆς ἀνεφοδιασμὸς τῶν ἐν "Αρτη" στρατικῶν δυνάμεων. Ταυτοχρόνως διετάχθη ὁ Σουλεϊμάν 'Αγᾶς Ταχὶρ ὁ δργανώση ἐνα σῶμα ἀτάκτων 'Αλβανῶν καὶ διεβιβάσθησαν παρόμοιαι διαταγαὶ πρὸς τὸν Σουλεϊμάν Βέην τοῦ Δελβίνου, πρὸς τὸν Σιεκίφ 'Εφέδην, Σουλιόμπεην, Χαϊσόμπεην καὶ πολλοὺς ἄλλους. Ἐπὶ πλέον ἔξητήθησαν στρατιωτικαὶ δυνάμεις ἐκ Μοναστηρίου καὶ ἀπεστάλη ἐσπευσμένης εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ Τούρκος πρόκριτος 'Αμπεντήν Βέης μὲ μίαν ἔκθεσιν τοῦ ἐνταῦθα τοπικοῦ Συμβουλίου ἵνα καταστήσῃ καὶ τὴν 'Υψηλὴν Πύλην ἐνήμερον τῶν ἐν 'Ηπείρῳ γεγονότων.

Τὰ μέτρα ταῦτα, τῶν ὅποιων ἡ ἐφαρμογὴ θὰ ἦτο ἕσως ἀποτελεσματικὴ ἐὰν εἴχαν τεθῆ εἰς χρῆσιν πρό τινων ἑνδομάδων, ἥδη ἐκ τῶν ὑστερῶν, καὶ δῆ μετὰ τὴν ἔκτασιν ἢν ἔλαβεν ἡ ἐπανάστασις ἐν 'Ηπείρῳ, ματαδεικνύονται ἀνεπαρκῆ πρὸς καταστολὴν τῶν γεγονότων. Πρὸ δύο μαλισταὶ ἡμερῶν κατέφθασεν ἡ πληροφορία ὅτι οἱ ἐπαναστάται προσέβαλον τὸ ὑπὸ τὸν Μουχαρὲμ 'Αγᾶ ἀποσταλὲν εἰς "Αρταν ἐνισχυτικὸν 'Αλβανικὸν ἀπόσπασμα καὶ ἐνέκλεισαν τοῦτο εἰς τὸ χωρίον Γκρίμποβον, τὰ δὲ πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ σώματος τούτου ἀποσταλέντα ἐντεῦθεν στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα μόλις κατώρθωσαν νὰ προχωρήσουν εἰς δίωρον ἐντεῦθεν ἀπόστασιν καὶ παραμένουσι μέχρι σήμερον καταυλισμένα εἰς τὸ μοναστήριον «Περιστερά».

'Ωσαύτως ἐγγνώσθη ὅτι δὲ Ν. Ζέρβας κατετρόπωσε τὸ ὑπόλοιπον τοῦ διὰ τὴν "Αρταν προοριζομένου 'Αλβανικοῦ σώματος ἐκ Τσιάμηδων καὶ ὅτι μὲ 2000 ἀνδρας κατέλαβε τὴν πλησίον τῆς Πρεβέζης περιοχὴν τῆς Λάμαρης.

Κατὰ τὰς σήμερον μεταδοθείσας πληροφορίας, ἔξερράγη ἐπίσης ἐπανάστασις καὶ ἐν Χιμάρρᾳ. Τὸ γεγονὸς τοῦτο, καθ' ὃν ἥδη χρόνον ἡ ἐπανάστασις ἐπεξετάθη ἐπὶ τοῦ μεγαλυτέρου μέρους τῆς δυτικῆς 'Ηπείρου καὶ ἡ "Αρτα κατελήφθη ἥδη ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν, ἐγκυμονεῖ κίνδυνον καὶ διὰ τὰ 'Ιωάννινα, τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὃσον ἐγένετο γνωστόν, ὅτι δὲ Θεόδ. Γρίβας, ὅστις πρό τινων ἡμερῶν μετὰ 2000 ἀνδρῶν ἐστάθμευσεν παρὰ τὸ Ροβίλιοστο, βαδίζει κατὰ τῶν 'Ιωαννίνων καὶ εὑρίσκεται μάλιστα μετὰ σώματος ἐκ 4000 ἀνδρῶν καὶ πολλῶν τηλεβόλων μόλις εἰς ὅλιγων ὠρῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς πόλεως.

'Η εἰδησις αὗτη ἐπιβεβαιωθεῖσα καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι δὲ Μουχαρὲμ 'Αγᾶς παρεδόθη εἰς τὸν Γρίβαν, ὅστις δμως ἐδωκεν εἰς αὐτὸν χάριν καὶ μετὰ τῶν στρατευμάτων του ἥδη εὑρίσκεται δ Γρίβας εἰς τὰ πρόθυρα τῶν 'Ιωαννίνων, διεδόθη εἰς τοὺς κατοίκους καὶ προύκάλεσε πρωτοφανῆ πανικόν.

Ἐμποροι, οἵτινες δὲν εἶχον προηγουμένως μεταφέρει τὰ ἐμπορεύματά των εἰς ἀσφαλὲς μέρος τῆς πόλεως, ἔσπευδον εἰς τὴν ἀγορὰν ἵνα ἐκκενώσουν τὰ καταστήματά των καὶ νὰ ἔξασφαλίσουν τὴν ἰδιοκτησίαν των. Τοῦρκοι πάσης κοινωνικῆς τάξεως κατέφυγον μὲ τὰς οἰκογενείας των ἐντὸς τοῦ φρουρίου τῆς πόλεως, ἔνοι ύπήκοοι καὶ Χριστιανοί πρόκριτοι ξήτησαν καταφύγιον εἰς τὰ διάφορα προξενεῖα παραλαμβάνοντες μεθ' Ἰαντῶν τὰ τιμαλφέστερα τῶν προγμάτων. Περίτρομοι οἱ κάτοικοι ὅλης τῆς πόλεως περιμένοντες τὴν περαιτέρω ἔξελιξιν τῶν γεγονότων καὶ ή κατάστασις δυστυχῶς ἔξελίσσεται καθ' ἐκάστην ἐπὶ τὰ χείρω, ἀφ' ἐνὸς μὲν λόγῳ ἐλλείψεως τροφίμων καὶ τῆς συνεπακολούθου ἀνυψώσεως τῶν τιμῶν τούτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ λόγῳ τῆς ἐπαπειλουμένης πείνης εἰς περίπτωσιν παρασσεως τῆς καταστάσεως ταύτης.

Τὴν 18ην παρελθόντος μηνὸς ἐνεφανίσθη παρὰ τὴν Πρέβεζαν μία Ἀγγλικὴ κορβέττα, ἥτις χωρὶς νὰ εἰσπλεύσῃ εἰς τὸν λιμένα κατηυθύνθη πρὸς τὴν Κεφαλληγίαν. Τὴν 22 ἐπίσης παρελθόντος μηνὸς Γαλλικὸν πολεμικὸν ἐνεφανίσθη πρὸ τῆς Πρεβέζης, τὸ δποῖον δμως ἀνεχώρησεν διὰ Κεφαλληγίαν ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξὺ δ κυνερνήτης του παρέμεινεν ἐπὶ πολλὰς ὡρας εἰς Πρέβεζαν συνομιλήσας μετὰ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν.

Ἐν τέλει παρακαλῶ εὐσεβάστως τὸ Σεβαστὸν Ὑπουργεῖον ὅπως μοὶ ἀπιτρέψῃ καὶ ὑποβάλω ἐν ἀντιγράφῳ τρία σχετικὰ πρὸς τὴν Ἡπειρωτικὴν ἐπανάστασιν ἔγγραφα¹⁾.

FERDINAND HAAS

Άριθ. 185.

Ιωάννινα τῇ 6ῃ Μαρτίου 1854.

Πρὸς τὸ Σεβαστὸν Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν.

Βιέννην

Χθὲς μετεδόθη ἐνταῦθα εἴδησις ὅτι τὴν 2αν τρέχοντος μηνὸς περὶ τοὺς 200 ἄνδρας τῆς Ἀγγλικῆς φρουρᾶς ἐκ Κερκύρας ἀπεβιβάσθησαν εἰς Πρέβεζαν καὶ ἐστρατωνίσθησαν εἰς τὴν πόλιν.

Ἡ ἀποβίβασις τοῦ ἐν λόγῳ ἀποσπάσματος ἐπακολουθήσασα κατόπιν αἰτήσεως τοῦ ἐν Πρεβέζῃ Ἀγγλου Προξένου προεκλήθη φαίνεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι πρὸ 2 ἡμερῶν μεγάλη ἔξεγερσις παρετηρήθη εἰς Πρέβεζαν, καθ' ἣν τμῆμα ἐκ τῶν σταθμευόντων ἀτάκτων Ἀλβανῶν ἔλαβε ἀπειλητικὴν στάσιν κατὰ τοῦ διοικητοῦ τοῦ σώματος, λόγῳ μὴ τακτικῆς καταδολῆς τοῦ μισθοῦ των.

¹⁾ Ίδε ταῦτα ἐν σελ. 71 ἔξ.

"Ως δὲ ἐγνώσθη, ὁ Ἀγγλος πρόξενος ἔζητησε τὴν ἀδειαν τῶν τοπικῶν ἀρχῶν νὰ καταλάβῃ τὸ φρούριον τῆς Πρεβέζης μὲ τὸ ἀποβίβασθαι ἀπόσπασμα, ἀλλὰ δὲν ἐγένετο τὸ τοιοῦτον δεκτόν.

"Εφόσον ἡ πιρούσια τοῦ Ἀγγλικοῦ ἀποσπάσματος εἰς Πρέβεζαν οὐ εἰς συμφωνίαν μετὰ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν δύναται νὰ ἀποδοθῇ, οὔτε δὲ ναται νὰ δικαιολογηθῇ ἐξ οἰασμήποτε βλάβης Βοειτανικῶν συμφερόντων, ἡ αὐθαιρεσίας κατάληψις τῆς Πρεβέζης ἐκ μέρους τῶν Ἀγγλων ἀπὸ διθνοῦς ἀπόψιεως τούλαχιστον δὲν δικαιολογεῖται. Θὰ ἔλεγέ τις ἵσως ὅτι Ἀγγλοι μὲ τὴν στρατιωτικὴν κατάληψιν τῆς Πρεβέζης ἐσκόπουν νὰ ἐφανίσουν μίαν ἐνεργὸν ἐπίδειξιν πρὸς τὸ συμφέρον μιᾶς δραστικότερης ἔθνικῆς προστισίας, πλὴν ἐρωτᾷ τις: ἀρά γε ὁ σκοπὸς αὐτὸς δὲν ήδύνατο εὐκόλως νὰ ἐπιτευχθῇ μὲ τὰ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἐν Πρεβέζῃ Ἀγγλου Προξένου πολεμικὰ πλοῖα;

"Ἐὰν κατὰ ταῦτα τὸ Ἀγγλικὸν ἀπόσπασμα δὲν ἐπιβασθῇ τοῦ πολεμικοῦ καὶ ἀπομακρυνθῇ τῆς Πρεβέζης, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρόκειται περὶ καθαρᾶς Ἀγγλικῆς ἐπεμβάσεως ἐν Ἡπείρῳ τῆς ὁποίας τὴν ἕκται δυσκόλως θὰ ἡδύνατο τις νὰ ἔκτιμήσῃ, δταν μάλιστα συνδυάσῃ τις καὶ τὸ ἀπὸ πολλοῦ προσφιλές σχέδιον τῶν Ἀγγλων περὶ κατοχῆς τῆς Πρεβέζης.

"Υπὸ τοιαύτας συνεπῶς κρισίμους συνθήκας ἐπιβάλλεται ἡ προσφροτήσις Αντιριακῶν πολεμικῶν εἰς Πρέβεζαν καὶ Αὐλῶνα πρὸς τὸ συμφέρον τῶν ἀπωτέρων σκοπῶν τῆς Αντορίας ἐν τῇ Ἀνατολικῇ λεκάνῃ.

Τὴν 4 τρέχοντος μηνὸς ὁ Ἀβδῆ-Πασᾶς ἐπανέκαμψεν ἐκ Μοναστηρίου. Προτίθεται μὲ τὴν ἐν Ἰωαννίνοις ἐκ 200 ἀνδρῶν συνισταμένη φρουρᾶν νὰ δράσῃ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν.

Θὰ ἡτο ἡ καταλληλοτέρα στιγμὴ ἐνεργοῦ ἐπεμβάσεως, διότι ἡ ἐπανάστασις ἥδη ἔχει ὀργανωθῆ ἐις τὰς περισσοτέρας ἐπαρχίας τῆς Ἡπείρου συμπεριλαμβανομένων σχεδὸν καὶ τῶν Ἰωαννίνων.

FERDINAND HAAS

*Αριθμ. 217

*Ιωάννινα τῇ 20ῇ Μαρτίου 1854

Πρὸς τὸ Σεβαστὸν *Υπουργεῖον *Εξωτερικῶν

Βιέννην

"Ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὴν ὑπὸ ἀριθμ. 185 ἀπὸ 6ης τρέχοντος ἀναφορᾶν ἡμῶν ἐν σχέσει μὲ τὴν περὶ ἀποβάσεως Ἀγγλικοῦ ἀποσπάσματος εἰς Πρέβεζαν εἴδησιν, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω συνημμένως τὴν ἐτῷ μεταξὺ ὑποβληθεῖσαν ἡμῖν ὑπηρεσιακῶς ἔκθεσιν τοῦ ἐν Πρεβέζῃ ἡμε-

πόρου πράκτορος¹⁾ χρονολογουμένην ἀπὸ 4 τρέχοντος, συμφώνως πρὸς τὴν δροσίαν κατ' ἀπαίτησιν τοῦ ἐκεῖ "Αγγλου Προξένου ἀπεβιβάσθησαν περὶ τοὺς 100 ἀνδρες ἐκ πολεμικοῦ προερχόμενοι ἐκ Λευκάδος καὶ οἵτινες τὴν ἐπομένην ἔξεδραμον πρὸς ἕκτελεσιν γυμνασίων σκοποβολῆς εἰς Ἀκτιον, ἀλλὰ διέκοψαν ταῦτα μετ' ὀλίγον καὶ ἐπεβιβασθέντες λέμβου ἵκανηλθον εἰς τὸ πολεμικόν.

Καίτοι ὀλόχληρος ἡ σκηνὴ αὐτὴ διεδραματίσθη ἀνευ προστριβῆς μετὰ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, ἐν τούτοις ὅμως ἐπροξένησε τὴν χειρίστην ἐντύπωσιν, διότι ἀφῆκε νὰ ὑπονοηθῇ ὅτι ὁ ἐν Πρεβέζῃ "Αγγλος πρόξενος ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐν Ἡπειρῷ ἐπαναστάσεως ἡθέλησεν νὰ κάμῃ μίαν ἐπίδειξιν κατὰ τῶν τοπικῶν διαικητικῶν ἀρχῶν. Κατὰ τὰς καταφθανούσας πληροφορίας ἐκ διαφόρων μερῶν τοῦ Πασαλικίου ἡ ἐπανάστασις ὀλονὲν ἐπεκτείνεται περισσότερον. Τὴν 26ην παρελθόντος μηνὸς ἔλαβε χώραν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πόλεως "Αρτης, ὅτις ἔξακολονθεῖ ἀκόμα νὰ εἴναι πολιορκημένη ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν, μία τρομερὰ σύρραξις.

Ωσαύτως τὴν 25ην παρελθόντος μηνὸς συνεκρούσθησαν οἱ ὑπὸ τὸν Ζέρβαν ἐπαναστάται παρὰ τὴν Θέσιν Καντζᾶ καὶ Λοῦρον μὲ τὸ διὰ τὴν "Αρταν προοριζόμενον σῶμα ἐξ Ἀλβανῶν Τσιάμηδων καὶ ἐκ τοῦ δροίου μόλις τὸ ἥμισυ κατώρθωσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν.

Ἄφοῦ οἱ ἐπαναστάται τὴν 25ην παρελθόντος μηνὸς ἐπιτυχῶς συνεκρούσθησαν παρὰ τὸ χωρίον Καντζᾶ καὶ ὑπεχώρησαν πρὸς τὸ Λοῦρον, ἔξτοπίσθησαν κατόπιν πείσμονος ἀγῶνος καὶ ἐκ τῆς θέσεως αὐτῆς. Κατόπιν τούτου τὸ σῶμα διελύθη καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος του ἦνώθη μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ Δημητρίου Τομαρί (,), ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς πολυαρίθμων ἀνδρῶν ἀνεφάνη εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Τσαμουργιᾶς καὶ Φιλιατῶν δρῶν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ἐπαναστατῶν.

Τὴν 9ην παρελθόντος μηνὸς ὁ ἐνταῦθα στρατιωτικὸς διοικητὴς Ἀβδῆ-Πασσᾶς, ὅστις κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὀλίγων ἥμερῶν τῆς ἐνταῦθα παραμονῆς του συνέλεξεν ἀκριβεῖς πληροφορίας περὶ τῆς θέσεως τῶν ἐπαναστατῶν, ἔπεχείρησεν μίαν ἐπίθεσιν κατὰ τῶν ὑπὸ τὸν Θεόδωρον Γρίβαν ἐπαναστατῶν, οἵτινες ἦσαν ἐστρατοπεδευμένοι εἰς δύο ὁρῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν Ἰωαννίνων, εἰς τὸ χωρίον Κουτσελιό.

Πρὸς τοῦτο ὁ Ἀβδῆ-Πασσᾶς ἐγκατέλειψε ἀθορύβως νύκτωρ τὴν πόλιν μὲ τμῆμα τῆς φρουρᾶς καὶ πολλὰ πολυβόλα καὶ διὰ μιᾶς κυκλικῆς κινήσεως ἔπεχείρησε νὰ ὑπερφαλαγγίσῃ τὸν Γρίβαν.

"Οταν ὅμως ὁ Ἀβδῆ-Πασσᾶς μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἥλιου εὑρέθη

¹⁾ Πρβλ. δημοσίευσιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. 468 τῆς 2 Μαρτίου παρομοίας πρὸς τὸν Πρόξενον Κερκύρας.

ξέμπροσθεν τοῦ Κουτσελιοῦ, εὗρεν σθεναράν ἀντίστασιν. Συνήφθη πολύρος αἷματηρὰ μάχη, ἥτις δμως δὲν κατέληξεν εἰς οὐδὲν ἀποτέλεσμα διότι ὁ Ἀβδῆ-Πασσᾶς, ἀφοῦ ἀπώλεσεν κατὰ τὴν συμπλοκὴν περὶ τοὺς 100 ἀνδρας καὶ ἔσχε πολλοὺς τραυματίας, ἦναγκάσθη περὶ τὴν ἐσπέραν τὴν ἐπανακάμψη πάλιν εἰς Ἰωάννινα.

Κατὰ τὴν ὑποχώρησιν πρὸς τὴν πόλιν τὰ ἄτακτα Ἀλβανικὰ στήριξεν ἡλεηλάτησαν τὸ Ἑλληνικὸν χωρίον Κατσικᾶ καὶ τὸ ἐπυρπόλησαν, ἀφοῦ ἦτορ μεταξὺ —ὅπως διεδόθη— τὴν πόλιν—ἔσφαξαν μερικὰ παιδιά καὶ γέροντας. Τὴν 12ην παρελθόντος μηνὸς προερχόμενος ἐκ Μοναστηρίου ἐφθασεν ἐνταῦθα ὁ Διοικητὴς ὁ Bessim-πασσᾶς ὡς ἀντικαταστάτης τοῦ ἀσθενοῦντος Σαλῆ-πασσᾶ.

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Bessim-πασσᾶ καθησύχασε τὴν ἐνταῦθα κοινὴν γνώμην διότι πιστεύεται ὅτι διότι οὐ λόγος ὑπάλληλος λόγῳ τῶν στρατιωτικῶν τούς προσόντων εἶναι ὁ καταληλότερος νὰ προστατεύῃ τὰ συμφέροντα τῆς Κυβερνήσεώς του ὑπὸ τὴν παροῦσαν κρίσιμον τῶν πραγμάτων κατάστασιν ἐν Ἡπείρῳ.

FERDINAND HAAS

Ἀριθμ. 220

Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 22 Μαρτίου 1854

Πρὸς τὸ Σεβαστὸν Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν

Βιέννην

Κατὰ τὰς ἐκ Πρεβέζης εἰδήσεις, ἐπιβεβαιωθείσας ἐν τῷ μεταξύ, κατέπλευσεν ἐκεῖ συνοδευόμενος ὑπὸ δύο πολεμικῶν ὁ Φουάτ-ἐφέντης.

Περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Φουάτ-ἐφέντη ἐκυκλοφόρησαν ποικίλαι εἰδήσεις ἔξι ὡν ἡ πιθανωτέρα φαίνεται, ὅτι ἡ ἀποστολὴ τούτου συνδυάζεται πρὸς μίαν εἰρηνικὴν διαπραγμάτευσιν ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐπανάστασιν.

Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ διεβιβάσθησαν ὑποδεῖξεις καὶ πρὸς τὸν ἐνταῦθα Γάλλον Πρόξενον καὶ παρόμοιαι εἰς τὸν ἐν Πρεβέζῃ Ἀγγλον Πρόξενον.

Ἐνδεικτικὸν δὲ σημεῖον καὶ συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς ἐν λόγῳ ἔρμηνεως καὶ ἀπόψεως εἶναι ἡ τῶν περὶ οὐ λόγος προξένων αἰσθητὴ μεταβολὴ τῆς στάσεώς των ἔναντι τῶν τοπικῶν ἀρχῶν.

Κατὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς ἐπαναστάσεως ὁ ἐνταῦθα Γάλλος πρόξενος κατόπιν τοῦ συγχροτηθέντος συμβούλιου συνεπείᾳ τῶν ἐν Ραδοβιτσίῳ γεγονότων ἐπεχείρησε νὰ καταστήσῃ ὑπεύθυνον τὸν Δερβέναγαν Σουλεϊμάν-Βέην Φράσαρην διὰ τὴν ἐν Ραδοβιτσίῳ ἐπανάστασιν. Ἀπήγησε τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ Σουλεϊμάν-Βέη, τὴν κατάπαυσιν τῶν φόρων, καὶ ἐπὶ πλέον ἔκαμε μίαν ἐπιπρόθεσμον δήλωσιν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν μετέχει ποσῶς εἰς τὴν ἐπανάστασιν.